

78

1973 OKT 23

Népszabadság

244

[: ZENEI KRÓNIKA:]

A LIPCSEI GEWANDHAUS-ZENEKAR az NDK egyik leghíresebb, hagyományokban leggazdagabb együttese. Hangzásának tökéletes szépsége, hangszercsoportjainak kiegyensúlyozott, hajlékony teljesítménye, pontos összjátéka arról tanúskodik, hogy mostani vezető karmestere, **Kurt Masur**, aki a vendégjáték irányítója is volt, minden tekintetben méltó e megítélő posztra.

Max Reger Változatok és fuga egy Mozart-témára című alkotása nyitotta meg a forró sikerű estét. A század kezdetén sok zeneszerzőre hatottak a későromantikus zeneszerző merész próbálkozásai. Karmesternek és zenekarnak rendkívül hálás, parádés darabja ez, de dagályossága, bőbeszédősége manapság már mindenképp súlyos teherként.

Siegfried Matthus Hegedűversenye kissé zavarba ejti hallgatóját. Az alig 40 éves zeneszerző gyors karriert futott be a zenei nyelvet megújító törekvéseivel, s az NDK fiatalabb alkotóinak elismert vezetője. A versenymű komponálásánál azonban mintha nem tisztázta volna eléggé világosan, mi a célja a munkájával. Pontokra, effektusokra szétbontott első tételéhez nem illik a romantikusan daloló lassú zene, sem a finálé 20-as éveket idéző burleszkhangja. S egyik tételhez sem illik a mű tengelyébe helyezett persziflász, nagy mesterek hegedűversenyeinek idézetgyűjteménye. Az együttes új koncertmestere, **Manfred Scherzer** kifogástalanul tolmácsolta a versenyművet.

Az est valódi csúcspontja **Schumann** ritkán hallható **II. szimfóniájának** mesteri előadása volt. Masur nagyszerűen formálta meg a szimfóniát, hatalmas ívbe fogta a zenei folyamatokat, s igazi romantikus lendülettel vezényelt. A zenekar egyénisége is itt, meg-

Wagner ráadásul előadott **Mesterdalnokok-nyitányában** érvényesült a legteljesebben.

RÁNKI GYÖRGY ÉNEK A VÁROSÓRÓL című oratóriumát a debreceni **Kodály-kórusnak**, az **Allami Hangversenyzenekar** néhány tagjának s rangos operaházi szólistáknak az élén **Kórody András** mutatta be. A zeneszerző rövid idő alatt immár másodszer kísérletezik azzal, hogy a zene szubjektív eszközeivel objektív jellegű szöveget zenésítsen meg. **Déry Tibor** prózáját használta fel Ránki Budapest centenáriumát köszöntő művében. Oratóriuma egyszerre ad túl sokat és túlságosan keveset. A történéssz nyilván elégedetlenkedik, hogy a mű szinte átsiklik a város életének örömteli hónapjain-évein-évtizedein, s elégedett, hogy a történelem sötét lapjai annál részletesebb ábrázolást nyernek. A zene azonban másféle kategóriákban fejlődik — ha tud —, s a muzikus fájdalmasan hiányolja, hogy a recitatívikusan elénkelt zeneteg szöveg alig ad lehetőséget érzelmek, lelkiállapotok jellegzetesen muzikális kibontására. Azt hiszem, Ránki György ingoványos talajra lépett, amikor elhatározta, hogy szubjektíven nehezen megközelíthető, olykor szinte már tudományos szövegeket zenésít meg. Kár volna, ha sajátos tehetségét, alkotói fantáziáját szánt szándékkal ilyen béklyókba verné. A mű egészen kiváló előadása különösképp kiemelte mindazt, amit a recenszens aggodalommal hallgatott és szemlélt.

Lantos István nagy tehetségű fiatal pianistának tiszteletre méltó koncentrációval játszotta **Liszt Haláltáncát**. Először találkozott e bonyolult műalkotással, s máris megvalósította számos réteget. A mű még teljesebb elsajátítása végett hadd javasolom, ne bontsa szét szólámát „haláltánc” hangulatokra és technikailag meg-

oldandó pianisztikus részfeladatokra, hisz a mű páratlan varázsa éppen abban rejlik, hogy a haláltánc-gondolat minden ütemét áthatja, a hangszeres futamokat, apró díszeket, virtuóz meneteket éppúgy, mint a zene nagy drámai gesztusait. **Kodály Főlszállott a páva-variációi** Kórody vezényletével valóssággal megújultak. A karmester egy e helyütt nem részletezhető, teljesen új dramaturgiai tervet valósított meg, s vezénylese mindvégig lebilincselően szuggesztív, mozgalmal volt, hű a zenemű szelleméhez.

A 70 ÉVES KADOSA PÁLT szeretettel és jelentékeny művészi teljesítményekkel köszöntötte fiatal növendékeinek köre, s lelkes tapssal a Zeneakadémia közönsége. **Ránki Dezső**, **Schiff András**, **Jandó Jenő**, **Kocsis Zoltán** s — műsoron kívül a valamivel idősebb **Kiss Gyula** — izgalmas, egyéni teljesítményt nyújtott. Kadosa pedagógiájának talán leglényegesebb vonása, hogy nem uniformizálja tanítványait, hanem segíti egyéniségük teljes érvényesülését. A növendékek stílusosan, százdunk zenéjével ünnepelték mesterüket, hisz Kadosa annak idején maga is lelkes előadóművész-propagátora volt **Bartóknak**, **Sztravinszkijnek**. Mindegyik fiatal művész eljátszott azonban tanára művei közül is egyet. A legrégebbi, az 1926-ban keletkezett, merészen új hangú **zongoraszonáta** volt, a legújabb pedig az 1971-ből való sorozat, a **Pillanatképek**. Mennyire letisztult s leegyszerűsödött Kadosa zenéjének hangja! E tömör, aforisztikus villanássor — akárcsak Kadosa legújabb alkotó korszakának egész termése — joggal emlékeztet Arany János bölcs és rezignált Ószikéire. Az egykori vad, nyers hang immár lágy, melengedő dallamokká szelídült, áttesztő, tiszta muzsikává.

Breuer János